KOLINDSUND AVIS

23. ÅRGANG * OKTOBER 2025

- Kolindsund og lokal grøn trepart side 2
- Små dryp i Kolindsund side 3-4
- Naturens vælgermøder side 4
- Partiernes svar på Kolindsund spørgsmål side 5-7
- Formandens grundlovstale side 8
- Danmarks Vilde Natur støtter Kolindsund side 9
- Kolindsund i det folkelige landskab side 10
- Rørskov ("jeg vil også blive glad for vand i Kolindsund") side 11
- Digt om Kolindsund side 12

Vælg naturens parti den 18/11-25

Det bliver i Folketinget, at den endelige beslutning om gendannelse af Kolindsund bliver truffet. Men det er lokale synspunkter, som skal og bør være fundamentet for lovgivningen. Derfor er denne udgave af Kolindsund Avis et kommunalvalgnummer, hvor vi har givet alle partier mulighed for at fortælle om deres syn på gendannelse af Kolindsund.

Vi opfordrer vores medlemmer til at være aktive i valgkampen og sætte fokus på Kolindsund og den grønne omstilling, så vi kan få en frugtbar dialog med de opstillede kandidater til de nye kommunalbestyrelser.

Som en del af beslutningsprocessen for gendannelse af Kolindsund forventer vi, at der i år bliver igangsat en undersøgelse af fordele og ulemper ved projektet. I den forbindelse lægger Kolindsunds Venner vægt på, at alle interessenter bliver inddraget i den proces, for at sikre det optimale beslutningsgrundlag.

Leder fortsættes side 2:

LEDER, fortsat fra forsiden….

I denne udgave af vores avis har vi bedt en person med bred erfaring i det folkelige, demokratiske arbejde om gode råd til, hvordan en sådan proces kunne håndteres (se side 10).

Vi er mere end parate til at yde vores bidrag til arbejdet.

Naturens vælgermøde
Kolindsunds Venner står sammen med Danmarks Naturfredningsforening og Dansk Ornitologisk Forening for *Naturens vælgermøde* den 6. oktober både i Syddjurs og i Norddjurs. Begge steder indleder professor i marin økologi og biogeokemi Stiig Markager. Derefter er lokalredaktør Lars Norman Thomsen moderator i en debat med partirepræsentanter og borgere.

Vi ønsker naturen en god valgkamp og opfordrer alle til at tage naturens parti den 18. november 2025.

Kolindsunds Venners bestyrelse

Kolindsund og Lokal Grøn Trepart

Thøger Trold Pauli, sekretariatschef i KV og lodsejer i Ryom Ådal projektet

Mads Nikolajsen, formand for KV, medlem af naturfredningsforeningens støttegruppe bag den lokale trepart.

Kolindsunds Venner hilser den lokale grønne trepart for Djursland (Grenåens opland) velkommen. I den indgår de to Djurskommuner, lokale repræsentanter fra landbrug og naturfredningsforening samt naturstyrelsen.

Treparterne opdeles ud fra vandets veje og ikke efter kommuner. Derfor er der også en lokal trepart for Kaløvig/Aarhus Bugt og en for Randers Fjord (Gudenå og Alling Å). Selv om Kolindsund ligger helt centralt for Djurslands vandveje, har treparten dog valgt ikke at tage det areal med.

Mandag 18. august holdtes et stort borgermøde i Kolind+ om den lokale trepart på Djursland. Kolindsunds Venner var til stede, og vi uddelte en masse Kolindsund Aviser og kort over Kolindsund til de over 300 deltagere.

Der var dialog med parterne i fem paneler. Vi gik rundt til dem alle og spurgte, hvorfor Kolindsund ikke var med i den lokale grønne trepart. Vi fik fem forskellige svar. Det er åbenbart en varm kartoffel. Gendannelse bliver en sag for staten, men at de lokale parter ikke tager søen med ind som mulighed, det er kortsigtet.

Den lokale trepart kan ikke undslå sig for at tage Kolindsund med i de næste års planlægning, når naturstyrelsen nu i år sætter forundersøgelsen af sø-gendannelse i gang.

Positivt er dog, at vores forening ligesom andre naturorganisationer på Djursland (DOF, Friluftsrådet, sportsfiskere, jægere m.fl.) er med i en støttegruppe med naturfredningsforeningens repræsentanter i treparten. Det er et konstruktivt samarbejde.

På borgermødet blev et stort projekt i Ryom Ådal fra Mesballe til Kolind gennemgået. Det skal efter planen skal omdannes til rekreativt vådområde til glæde for naturen og naturinteresserede gæster. Området er på 260 ha (Kolindsund er ca 2500 ha), og der er udbredt enighed blandt lodsejerne om at deltage i dette projekt.

25.9 (efter avisen er færdigredigeret) skal Djurslands lokale Trepart have sin omlægningsplan klar. I den udpeges, hvilke arealer der omlægges fra landbrug til natur. Planen skal vedtages i Norddjurs kommunalbestyrelse 7.10 og i Syddjurs byråd 29.10 i år. Syddjurs kommune er sekretariat for den lokale trepart, og officielt materiale om den findes via dette link: https://www.syddjurs.dk/politik/raad-og-naevn/lokal-groen-trepart-djursland

Kolindsund AVIS udgives af foreningen Kolindsunds Venner.
En partipolitisk uafhængig interesseforening, der arbejder aktivt på at gendanne Kolindsund.
Ansvarshavende: Mads Nikolajsen (formand), tlf. 61 28 63 27
Redaktion: Thøger Trold Pauli, Thorsagervej 40, 8410 Rønde, email: tp@123zone.dk; tlf. 26 33 44 07
Layout: Bitten Stina Trold

Tryk: Freka Grafisk A/S . 70 22 70 26

SMÅ DRYP I KOLINDSUND

samlet af Thøger Trold Pauli, sekretariatschef

Kolindsund Avis, som du sidder med i hånden, udgives i papirformat, da vi vurderer, at det er mest effektivt at uddele denne på gader, til møder og ved andre lejligheder. Men det betyder også, at avisen skal udsendes med postvæsenet til alle vores medlemmer mm.
Her har vi fået god hjælp af en masse frivillige medlemmer, som har påtaget sig at omdele denne avis i postkasserne på Djursland, så vi sparer en masse porto. Resten får den tilsendt med postvæsenet så længe dette er muligt.

Vi oplever stadig stor **medlemsfremgang** i Kolindsunds Venner. I jubilæumsåret 2024 fik vi over 240 nye medlemmer, hvoraf vi har "beholdt" omkring 200, der har betalt kontingent i 2025. Vi er nu oppe på omkring 600 medlemmer, og det er fantastisk.

Sang ved pumperne. Kolindsunds Venner lejede i 2005 to busser og inviterede på en rundtur i Kolindsund. Det blev en stor succes. Vi havde en aftale om, at besøge Fannerup Pumpestation og gå indenfor i maskinrummet. Forinden fik vi af pumpelaget en gennemgang af de hellige haller, så vi kunne fortælle historien videre. Som en ekstra service fik vi instruktion i, hvordan vi kunne stoppe pumperne et kort øjeblik, så vi kunne synge færdig. Det var meget venligt, men måske også lidt dristigt.

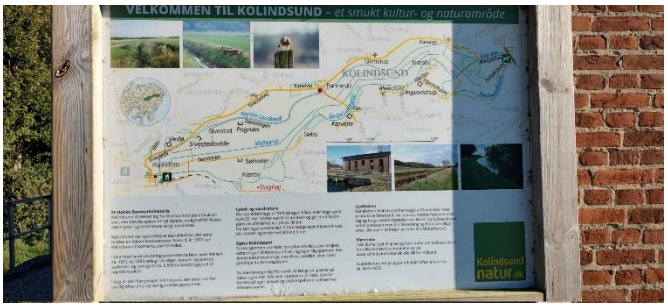

Kolindsunds Venner har siden 2016 fulgt udviklingen i "**Sort sol i Kolind Engsø**", hvor tusindvis af stære hver aften forår og efterår slår sig ned i rørskovene. I starten registrerede vi op mod 25.000 stære, hvilket blev refereret flere gange i lokal-TV og radio. Vi redigerer facebooksiden "Sort sol i Kolind Engsø" med omkring 2000 følgere.
Men som andre steder er stærene i tilbagegang grundet manglende føde og giftsprøjtning. Så lige nu kan der hver aften ses omkring 1000 stære i rørskovene langs cykelstien mellem Kolindbro og Koed, rapporterer vores trofaste optæller Else Maria, der hver aften er på pletten med sin lille sorte notesbog.

På **Kalø Højskole** havde de et ugekursus, hvor et hold kursister på cykler skulle rundt på Djursland. De ville gerne høre noget om Kolindsund, så vi blev inviteret til at afholde et lille oplæg om Kolindsund før og nu, mens cyklisterne indtog deres medbragte madpakker. Det skete ved besøgscentret ved Fannerup Pumpestation, hvor vi også kunne se pumperne i arbejde. Her kunne vi også studere den af pumpelaget opsatte planche "Velkommen i Kolindsund".

Thomas Kruse (tv) lavede vores flotte **festival plakat** i 2024, som var medvirkende til vores store succes og medlemsfremgang. Køb den i vores webshop for kun 50 kr.

Også i år blev Kolindsund Avis lagt frem og uddelt ved udvalgte debatter på **Folkemødet på Bornholm**, hvor vores udsendte sekretariatschef var tilstede iklædt foreningens t-shirt og kasket.

Bliv medlem af Kolindsunds Venner. I anledning af det forestående kommunalvalg kan du nu blive medlem for halv pris, hvis du samtidig tegner medlemskab for 2026. Det koster så kun 150 kr for alm. Medlemskab frem til 2027. For familie/foreninger koster det kun 225 kr.
Betal med Mobilepay 241013 eller bank 7300-1109732
Husk email og adresse.

SMÅ DRYP FORTSAT

Kolindsunds Venners og de to lokale naturfredningsforeningers tradition med en fælles **kanotur** afholdtes søndag 31/8. I år var turen på Sydkanalen med start i Kolind, hvor Ryom Å løber ud i kanalsystemet. De tolv både sluttede på Albøgegården, hvor Spejdersamvirket i Grenaa udlejer et idyllisk lejrskolested med skov og eng og vand. På billedet er yngste deltager og hans far i en 3-generationers kanobesætning netop kommet i land ved Albøgegården.

Den lokale grønne treparts plan for omlægning fra landbrug til natur på Djursland skal behandles i Norddjurs kommunalbestyrelse 7.10 og i Syddjurs byråd 29.10. Klik ind på kommunernes hjemmesider og se med – eller mød op på rådhuset.
Se i øvrigt artiklen herom andetsteds i avisen.

På **Klimafolkemødet** i Middelfart i august nøjedes vi med at være tilhørere og med at udbygge vores kontaktnet. Her kunne man opleve en debat om fremdriften i den grønne trepart med Trepartsminister Jeppe Bruus og topfolk fra DN, Landbrug og Fødevarer samt Kommunernes Landsforening.

Vi fik fyldt et telt med tilhørere i "the Village" på **Naturmødet i Hirtshals** i maj. I samarbejde med Syddjurs kommune og naturfredningsforeningens landsorganisation (DN) blev Kolindsund som sø belyst af fra venstre mod højre DN's vicepræsident Sebastian Jonshøj, Kolindsunds Venners Karoline Marie Rasmussen, borgmester Michael Stegger Jensen, landinspektørformand Torben Juulsager samt forsker og ferskvandbiolog Theis Kragh.

Naturens vælgermøder til KV25

Danmarks Naturfredningsforening, Kolindsunds Venner og Dansk Ornitologisk Forening går forud for kommunalvalget sammen om at afholde 2 vælgermøder i hhv. Syddjurs og Norddjurs. Vi finder, at natur-, miljø- og klimapolitik er så afgørende for Djursland og for vores fælles fremtid, at naturens emner fortjener fuldt fokus i valgkampen.

Begge møder indledes af **professor i havbiologi Stiig Markager, Aarhus Universitet**, som vil åbne med et fagligt oplæg om, hvad naturen på og omkring Djursland har brug for.

Debatten deles op i fem korte runder med disse emner:
1/ Et levende havmiljø
2/ Mest mulig natur ud af treparten
3/ Adgang til naturen kontra forstyrrelse af ynglefugle i skov og ved kyst
4/ vedvarende energianlæg – og arealanvendelse i kommunen i øvrigt
5/ Kolindsund

Der vil være mulighed for at stille spørgsmål til kandidaterne. Vi håber du kommer og inviterer andre med til naturens vælgermøde!

VALGSPØRGSMÅL:

Kolindsunds Venner har i forbindelse med kommunalvalg 2025 spurgt samtlige partier og lister, der er opstillet i Norddjurs og Syddjurs kommune om deres holdning til gendannelse af Kolindsund.

Helt præcist har vi stillet spørgsmålet:

"Går partiet ind for gendannelse af Kolindsund, hvis der kan skaffes de nødvendige midler til gendannelse og infrastruktur m.m." Svar JA/NEJ.

De har også fået tilbuddet om en kort begrundelse af deres svar. De fleste partier har svaret. Svarene offentliggør vi på de følgende sider:

Kolindsunds Venner ønsker alle en god valgkamp. Vi ønsker naturen et rigtig godt kommunalvalg den 18. november 2025, og opfordrer til, at man stemmer på en kandidat eller et parti, der vil gendanne Kolindsund.

Kolindsunds Venner

NORDDJURS SVAR:

MODERATERNE:
JA – Moderaterne i Norddjurs er positive over for gendannelsen af Kolindsund, hvis forundersøgelsen viser, at det kan gennemføres på en bæredygtig og økonomisk ansvarlig måde, og der kan sikres de nødvendige midler til projekt og infrastruktur.

SOCIALISTISK FOLKEPARTI:
JA - Kolindsund er en hjertesag for SF Norddjurs og vi ser gendannelse af søen som et væsentligt og nødvendigt naturprojekt, der både kan have naturmæssige og rekreative værdier samt turisme- og bosætningsperspektiver. SF ønsker en naturlig, levende sø, der skaber liv både under og i vandet, på søens bredder og i lokalområderne omkring. Artsrigdom og mere vild natur er kernen, men også tilgængelighed og formidling omkring søens historik kan bidrage til mere for flere.

NATUR- OG VELFÆRDSLISTEN:
JA - Natur- og Velfærdslisten ser et stort potentiale for natur-turisme og lystfiskeri hvis vi kan lave en sø som bidrager til fiske- og dyrelivet på Djursland. Kolindsund som sø vil også kunne hjælpe som buffer i forhold til store skybrud, beskytte imod oversvømmelser og i tørkeperioder sikre vores grundvandsforsynings-sikkerhed, som er under pres i det meste af Djursland.

LIBERAL ALLIANCE:
Liberal Alliance Djursland kan på nuværende tidspunkt ikke svare med et kort JA eller NEJ til det stillede spørgsmål. Vores holdning til spørgsmålet er uændret i forhold til tidligere udtalelser herom

ENHEDSLISTEN – DE RØD-GRØNNE:
JA - Kolindsund står som monument for en tid, hvor sociale fremskridt skete ved at bemægtige sig jordens ressourcer. Kolindsund skal fremover stå som monument for den tid, hvor mennesker - også lokalt - begyndte at tage ansvar for de planetære grænser. Der skal vand i Kolindsund. For at begrænse udvaskning af kvælstof til havet og dermed få renere hav. For at binde kulstof i søbunden og dermed hjælpe klimaet. For at genskabe attraktive steder for mennesker at bosætte sig ved søbredden.

KONSERVATIVE:
NEJ - Vi ønsker i stedet en ansvarlig, fremtidssikret anvendelse af området, hvor afvanding, landbrugsdrift og natur kan sameksistere. Vi støtter udviklingen af Kolindsund baseret på lokale initiativer og respekt for eksisterende erhverv og beboere – ikke på baggrund af eksperimenter, der risikerer at underminere udviklingen i Norddjurs.

VENSTRE:
Dette arbejde/økonomi ligger hos staten. Venstre ønsker at arbejde positivt for udvikling af natur, miljø og klima i Norddjurs Kommune, ligesom der med den Grønne trepartsaftale forventes betydelige statsmidler i den kommende periode. Når der i de kommende år skal arbejdes med at udmønte den Grønne trepartsaftale, ønsker Venstre, at de områder i Norddjurs Kommune, hvor vi får mest natur, miljø og klima for pengene, lokaliseres som en del af dette arbejde, indgået på frivillige aftaler. Venstre ønsker på den baggrund, at forvaltningen arbejder videre med en vurdering af, hvilke områder i kommunen, der har størst potentiale, herunder også en vurdering i forhold til Grenaaens opland som nævnt i Coast to Coast rapporten. Samtidig har Kommunalbestyrelsen bemyndiget forvaltningen til at gå i dialog med Syddjurs Kommune og andre relevante parter om at beskrive interesser, potentialer og konsekvenser for relevante områder med størst potentiale - herunder Kolindsund og Kragsø

DANMARKSDEMOKRATERNE:
Har ikke reageret på vores henvendelse

DANSK FOLKEPARTI:
NEJ - En gendannelse vil have alvorlige konsekvenser for både borgere, landbrug og hele Djursland. Vi har brug for den gode landbrugsjord til at sikre fødevare- produktion – ikke til kostbare eksperimenter. Vi er kun villige til at acceptere en gendannelse, hvis uafhængige undersøgelser viser, at det er en reel fordel, at der følger fuld finansiering med, og at der er klar lokal opbakning.

SOCIALDEMOKRATIET:
Kolindsund er en del af vores vision for en bæredygtig fremtid.
Men beslutning om en evt. gendannelse af Kolindsund skal ske på et fagligt oplyst grundlag og med respekt for alle interesser. Ikke mindst for dem der i dag lever i og omkring sundet.
Kragsø og andre vådområder i Norddjurs er også et fokus for os, som mindre naturprojekter.

SYDDJURS SVAR:

ALTERNATIVET:
JA - Alternativet Syddjurs går ind for genetablering af Kolindsund som sø, da vi ser store muligheder for at gavne klimaet og biodiversiteten ved en gendannelse. Det vil medføre mindre CO2 og mere natur til glæde for os alle.

MODERATERNE:
JA – Moderaterne i Syddjurs er positive over for gendannelsen af Kolindsund, hvis forundersøgelsen viser, at det kan gennemføres på en bæredygtig og økonomisk ansvarlig måde, og der kan sikres de nødvendige midler til projekt og infrastruktur.

DANMARKSDEMOKRATERNE:
NEJ - Fra Danmarksdemokraterne er vi modstandere af at oversvømme noget af landets bedste landbrugsjord til en sø, uden de berørte lodsejeres accept. Vi vægter fortsat landbrugsproduktion højt.

SOCIALDEMOKRATIET:
JA - Socialdemokratiet er for en gendannelse af Kolindsund. Vi stemte for principbeslutningen i Byrådet i august 2024. For os handler det om de mange positive effekter af en gendannelse. Der er for os også en stor opmærksomhed på de berørte lodsejere og naboer.
De positive effekter gælder naturen, med et stort sammenhængende naturområde på 2500 hektar. Derudover vil udtagningen af lavbundsjord medføre en væsentlig reduktion af CO2. Yderligere positive effekter er mulighed for øget bosætning og turisme, hvilket vil gavne den lokale kommunale økonomi.
Alt i alt ser vi frem til at bidrage til en gendannelse.

RADIKALE VENSTRE:
JA - Radikale Venstre er optaget af udtagelse af lavbundsjorde, så udvaskning af kvælstof til havet begrænses. I Kolindsund spredes store mængder gylle, som resulterer i, at kvælstof i højt tempo føres ad afvandingskanalerne ud i Kattegat ved Grenaa. En gendannelse af Kolindsund rummer også store muligheder for ny natur, øget biodiversitet, naturturisme, og tilfører boliger i området stor herlighedsværdi.

ENHEDSLISTEN – DE RØD-GRØNNE:
JA - Enhedslisten har i mange år arbejdet for gendannelsen af Kolindsund som del af en samlet strategi for mere natur og et bedre vandmiljø på og omkring Djursland. Et gendannet Kolindsund vil kunne skubbe på en positiv lokal udvikling i det centrale Djursland, med mere herlighedsværdi, bedre natur, mindre næringsstofforurening og en beskyttelse af Grenaa fra oversvømmelser.

SOCIALISTISK FOLKEPARTI:
JA - SF i Syddjurs har altid arbejdet helhjertet for en gendannelse af Kolindsund. Det var også SF, der tog initiativ til at rejse sagen i Syddjurs, som fik byrådsflertallet til at udtrykke en principiel opbakning til projektet. For 150 år siden tørlagde vi den store sø, og nu er det på tide at give området tilbage til naturen.

LIBERAL ALLIANCE:
Liberal Alliance Djursland kan på nuværende tidspunkt ikke svare med et kort JA eller NEJ til det stillede spørgsmål. Vores holdning til spørgsmålet er uændret i forhold til tidligere udtalelser herom.

VELFÆRDSLISTEN:
NEJ - Velfærdslisten Syddjurs er imod oversvømmelse af Kolindsund. Kolindsund er et levende landbrugsområde med arbejdspladser, historie og familier. At oversvømme det vil ødelægge frugtbar jord og presse lokale væk. Det er en dyr og usikker "klimaløsning", som kan gøre mere skade end gavn. Lad os finde grønne løsninger med mennesker – ikke imod dem. Bevar Kolindsund – nej til oversvømmelse!

KONSERVATIVE:
Det er afgørende for den konservative gruppe at få gennemført en ordentlig forundersøgelse af projektet, inden at vi kan tage stilling til gendannelsen af Kolindsund. Vi vil gerne sikre en ordentlig inddragelse af lodsejerne og lokalsamfundene omkring Kolindsund. Samtidig er det væsentligt at kende de miljømæssige og tekniske konsekvenser ved en gendannelse holdt op imod konsekvenserne ved at bibeholde status quo. Vi anerkender det store natur- og udviklingspotentiale der kan være forbundet med en gendannelse af søen.

VENSTRE:
Byrådet skal arbejde positivt for udvikling af naturen, miljøet og klimaet i Syddjurs Kommune. I forbindelse med Budget 2024 blev der allokeret betydelige ressourcer til naturudvikling. Vi ønsker disse midler sat i spil ift. at lokalisere de områder i Syddjurs Kommune, hvor vi får mest natur-, miljø- og klima for pengene.
Ved at pege på - og udtrykke præference til konkrete geografier, afkobler Byrådet den faglige tilgang og risikerer desuden at skabe unødig lodsejermodstand. I stedet ønsker vi, at forvaltningen arbejder videre med en vurdering af, hvilke områder i kommunen der har størst naturpotentiale, herunder også en vurdering i forhold til Kolindsund

DANSK FOLKEPARTI:
Har ikke reageret på vores henvendelse

Med lov skal land (og vand) beskyttes.

Uddrag af formand for Kolindsunds Venner, Mads Nikolajsens grundlovstale i Lyngby 5. juni 2025:

Vi skal skrive naturen ind i grundloven. Så naturen er ukrænkelig. Ligesom ejendomsretten og ret til bolig, til forenings-, forsamlings- og ytringsfrihed.

Grundlovens § 73 om ejendomsretten misbruges nogle gange: *"Ejendomsretten er ukrænkelig. Ingen kan tilpligtes at afstå sin ejendom, uden hvor almenvellet kræver det. Det kan kun ske ifølge lov og mod fuldstændig erstatning."*

Ejendomsrettens "ukrænkelighed" er ikke en ret til at krænke. Ejere må hverken krænke mennesker eller naturen. Et vandløb, dets fisk, dyr og planter kan krænkes af en ejendoms udledninger. Det kan grundvandet og luften også.

Forestil jer denne nyhed:

"Havet Kattegat har anlagt sag mod staten for hærværk og for at misligholde havmiljøet. Manglende indgreb over for kvælstofudledning fra landbrug har givet iltsvind, fiskedød og næsten udryddet torskebestanden. Kattegats grundlovssikrede ret er krænket. Dokumentation: Udledningstal fra Djursland, oplandet til Limfjorden, Vejle, Horsens og Roskilde Fjord m.fl."

Og forestil jer denne dom:

"*Thi kendes for Ret: Sigtede, Staten, kendes skyldig i uagtsom administration af landbrugsdrift med ødelæggelse af Kattegat til følge og pålægges straks at sikre omlægning af driften."*

Nu kan havet jo ikke selv rejse sagen. Torsk, rødspætter, ålegræs eller havfruer kan heller ikke. Men tænk om f.eks. naturfredningsforening, fiskeriforening, vores forening, Samsø kommune eller borgere nær havet kunne gå i retten for Kattegat med afsæt i Naturens ukrænkelighed.

Tilbage til ejendomsretten: Hvor langt ned i jorden gælder den? Hvor højt op i luften? Har jordejer ret til at sende kvælstof og fosfor i jorden, i dræn, i bæk, i å? Har beboere og virksomheder ret til at støje og til at sende affald op i luften? Nej vel, og nogle af disse krænkelser er reguleret ved lov, men nogle er ikke.

Så lad os lige tilføje i grundloven:

" Naturens økosystemer er ukrænkelige. De kan kun påvirkes, hvor almenvellet kræver det. Det kan kun ske ifølge lov og mod fuldstændig og bæredygtig erstatning til naturen."

Men måske er det lettere at vedtage at gendanne Kolindsø end at skrive naturen ind i grundloven? God grundlovsdag!

Kolindsunds Venner til to grundlovsstævner:

I år var Kolindsunds Venner inviteret til hele to grundlovsstævner 5. juni. Vi udstillede derfor på Rønde Højskoles og Radikale Venstres grundlovsmøde sammen med bl.a. Kattegatcentret. Desuden holdt vores formand Mads Nikolajsen tale om "naturens grundlov" hos SF i Lyngby. Uddrag af talen kan ses ovenfor.

INDLÆG FRA DANMARKS VILDE NATUR (DVN)

Djursland rummer noget af den mest varierede natur, vi har i Danmark, i et landskab formet af istiderne og af århundreders menneskelig brug. Men naturen er under pres; sammenhængende levesteder mangler, og mange arter har svært ved at finde plads. Derfor er det helt afgørende, at vi tør tænke i store, ambitiøse naturprojekter, også på Djursland.

Danmarks Vilde Natur, Djursland er én af 11 lokalafdelinger af Foreningen Danmarks Vilde Natur. Vores mission er at fremme store og sammenhængende områder med vild natur til lands og til vands, steder, hvor biodiversiteten får ubetinget førsteprioritet, simpelthen natur for naturens skyld.

Foreningen er medlem af Kolindsunds Venner og bakker fuldt ud op om visionen om en genetablering af Kolindsund.

Vi blev først for alvor etableret som forening for at støtte de kommende naturnationalparker, og her på Djursland arbejder vi især med at fremme og støtte Naturnationalpark Mols Bjerge. Vi arbejder for så naturlige forhold som overhovedet muligt i den kommende park. Det vil bl.a. sige så få hegn som muligt, naturlig hydrologi og store reproducerende græssere. Men naturen på Djursland stopper heldigvis ikke ved parkens grænser. Naturen har brug for plads og sammenhæng på hele Djursland, og derfor ser vi genetableringen af Kolindsund som et enestående naturprojekt.

For os er det afgørende, at Kolindsund genskabes på naturens præmisser. Når vandspejlet og de våde enge vender tilbage, vil et væld af små økosystemer genopstå: lavvandede områder til ynglende vandfugle, rørskove til småfugle og padder, åbne vandmasser til fisk og invertebrater, samt våde enge, hvor sjældne planter måske kan få rodfæste. Vi ønsker os, at biodiversiteten, bliver den store vinder i dette projekt.

At Kolindsund samtidig vil give os naturoplevelser og et helt unikt og smukt landskab at skue ud over, betragter vi som en glædelig sidegevinst. Men i tråd med vores forenings formål og vision, så ønsker vi natur for naturens skyld, også i Kolindsund. En genetablering af Kolindsund vil styrke naturen på Djursland og ikke mindst danne ramme om en spændende natur- og kulturhistorie, som kan bidrage til et større kendskab og forståelse for naturens betydning, for naturen, men også for os mennesker.

KOLINDSUNDS VENNERS WEBSHOP

T-shirt sort (S-M-L-XL-XXL) kr 100
Kasket sort/ Kolindsund-blå kr. 70
Thomas Kruse plakat (A2) kr. 50
Bilstreamer (2 modeller) kr. 35

Kontakt sekretariatet: tp@123zone.dk eller www.kolindsund.dk – kan sendes eller leveres.

Kolindsund i det folkelige landskab

Af Jakob Andersen, kommunikationsrådgiver og journalist

Forundersøgelse af Kolindsund som sø forventes igangsat i år. Vi har spurgt journalist Jacob Andersen om gode råd til en fin borgerinddragelse i den proces. Jacob har løst kommunikationsopgaver for foreninger, myndigheder, m.fl. og det både lokalt, nationalt og internationalt.

Selvom projekt Kolindsund er blevet diskuteret i mange år, har mange på Djursland næppe en fasttømret mening om det.

Mange vil først tage endelig stilling, når uafhængige fagfolk har vendt alle relevante sten. Hvordan vil sø-projektet påvirke livskvaliteten for Djurslands borgere og deres børnebørn? Hvad er de reelle muligheder og bekymringer, og hvad er løs snak?

Men svarene afhænger igen af, hvordan det konkrete projekt udformes. For der skal træffes mange valg undervejs. Her vil det være en fordel, hvis en forundersøgelse lægges til rette, så den lægger dilemmaer op til folkelig diskussion undervejs, og ikke bare ender i en tyk rapport engang ad åre. Forskerne bag undersøgelsen kan med andre ord sende nogle prøveballoner i luften på nogle fastlagte tidspunkter, og tage bestik af de folkelige reaktioner i deres arbejde.

Men hvordan får man en god pejling af folkestemningen, og ikke bare af synspunkterne hos dem, der råber højest? Der findes efterhånden en række gode metoder, der er afprøvet i både udlandet og en del kommuner herhjemme.

En af dem kaldes Borgersamlinger. Her inviteres nogle snese borgere til at komme med deres anbefalinger. Borgerne udvælges ved hjælp af lodtrækning, men sådan, at de afspejler befolkningen som helhed. Derefter mødes borgerne nogle lange eftermiddage med sagkyndige, embedsmænd osv. som præsenterer dilemmaer og svarer på spørgsmål fra borgerne. Bagefter kan borgerne vende sagerne i mindre grupper før de giver udtryk for deres egen holdning.

Det er grundmodellen, men den skal naturligvis tilpasses til virkeligheden. På Djursland må det være vigtigt, at en Borgersamling går på tværs af de to kommuner og får både by- og landboer med. Jeg tænker også, at det vil være godt at invitere forholdsvis mange borgere med, så diskussionerne så vidt muligt spreder sig til alle lokalsamfund, arbejdspladser og miljøer.

Måske kunne det være passende at invitere 100 borgere i alt? Hvis forundersøgelsen af projektet varer flere år, kunne man bede borgerne om at være med halvdelen af tiden og altså skifte dem ud halvvejs. Så vil der være et par hundrede borgere, der kender projektet godt, når forundersøgelsen er slut, og der skal tages stilling til det politisk. Det kan give balance i forhold til dem, der allerede er engagerede, og som måske har konkrete interesser på spil.

Et første kernepunkt i diskussionen bliver at udpege en eller et par grundmodeller, som undersøgelsen især skal koncentrere sig om.

Når man har grundmodellerne på plads, ved man også, hvem der især vil blive ramt af projektets bivirkninger og ulemper. Så diskussion nr. 2 er, hvordan der skal tages hensyn til dem, som projektet går ud over.

Endelige får forskerne brug for nogle pejlemærker for, hvilke muligheder, som folk på Djursland særlig gerne vil udnytte. Hvilke arbejdspladser kan Sundet give basis for? Hvor skal både- og badebroer ligge? Hvor skal der spottes fiskeørne og trækkes ørreder op? Og hvor skal mennesker holdes væk, så fugle, dyr og planter er uforstyrrede? Alt i alt kan Borgersamlingen bruges til at spore forundersøgelsen ind, så lokalpolitikerne – og deres vælgere – får belyst det, som i sidste ende betyder mest for dem.

”Jeg vil også blive glad for vand i Kolindsund”

RØRSKOV

Af Thøger Trold Pauli, sekretariatschef

Når vi får gendannet Kolindsund som ferskvandssø med en vandoverflade på ca 25 km2, vil den blive særdeles attraktiv for fugle, insekter, planter, padder og fisk. Biodiversiteten i området vil stige betragteligt. Vanddybden vil variere fra 5 meters dybde på de dybeste steder til stort set 0 meter ud mod kanalerne, uanset om disse bevares eller inddrages i søens areal.

Egå Engsø
(foto Thøger Trold Pauli)

Egå Engsø
(foto Thøger Trold Pauli)

De primære arter vil være tagrør, som er Nordens største græs. Tagrør anvendes fx som bæredygtigt tækkemateriale. På lavvandede steder kan rørsumpen også bestå af Høj Sødgræs, dunhammer og Rørgræs.

En rørskov kan betegnes som et tæt bevokset vådområde, der domineres af tagrør og andre højtvoksende sumpplanter. Den findes i vandkanten af ferskvandssøer. Således vil den på de lavere områder i Kolindsund blive dominerende, som det ses på billedet her ved Egå Engsø ved Aarhus.

Mange fugle vil søge tilflugt i en rørskov, idet den er tæt bevokset og vil danne en naturlig beskyttelse mod fjender f.eks. rørhøg, som også vil forstå at jage byttet i rørskoven. Rørskoven vil også være levested for insekter og småfisk, som igen vil give føde til fugle og andre. Fugle som rørdrum, vandrikse, skægmejse, blåhals, rørsanger, sivsanger, rørspurv mm. vil være at finde i rørskoven. Lappedykker, skarv, gråand, troldand, traner, gæs, skarv og fiskehejre vil fouragere i rørskovens kant.
Stærene vil i titusindvis overnatte i rørskoven, som vi ser det i udkanten af Kolindsund ved Kolindbro langs letbanen. Stærene ankommer fra det meste af Djursland, hvor de om dagen fouragerer på åbne græsarealer og spiser orm, stankelbens- og myggelarver. Når mørket falder på, søger de mod overnatningssteder, hvor de i luften foretager fascinerende og turistvenlige flyveformationer, kaldet sort sol. Det er et fantastisk skue, der kan tiltrække tilskuere fra nær og fjern.

Omkring solnedgang slår de ned i rørskoven og sidder på rad og række på stråene, beskyttet af vandet underneden. Herved er de sikrede mod mink, ræv, katte og andet og kan sove trygt om natten.

Rørskoven er særdeles rig på insekter. Her finder vi guldsmede, vandnymfer, snudebiller, natsværmere og dagsommerfugle. Små edderkopper kravler på stænglerne og laver spind til fangst af insekter. I vandet findes et rigt liv af fisk, idet rørskovene giver føde, skjul og yngleplads i stor stil. Rørskovens net giver beskyttelse mod strøm og bølger, så det vil være et yndet sted at lægge sine æg. Her vil kunne forekomme geddeyngel, hundestejle, skaller, sandart, måske ål og andet godt, mens større fisk vil forekomme udenfor rørskoven.

Rørskoven vil også kunne bidrage til at rense vandet ved at filtrere forurening gennem de mikroorganismer, der lever i rødder og stilke. Den vil fungere som et naturligt filter.

En stor del af det, der findes i en rørskov, vil være usynligt og utilgængeligt for mennesker (fx. stor rørugle, der lever i midten af tagrørsstængler), men livet i en rørskov er i høj grad afgørende for hele søens balance. Så rørskoven og den tilhørende biodiversitet bliver glad for vand i Kolindsund.

(Stor rørugle med tilladelse af Bjørli Lehrmann)

YEAH-TUR TIL KOLIND SUND SØ

Digt af Peter Graarup Westergaard, lektor i dansk, engelsk og filosofi på Syddjurs Gymnasium fra hans bog Djueslan (forlaget Attika).

1. Yeah,
studietur ved Kolindsund Sø.
Vi har sgu oversvømmet landområdet for den
gamle tørlagte Kolindsund Sø.
Det lykkedes!
For satan, vi har slukket pumperne ved
Fannerup, Enslev og Allelev.
Ohøj hvor vandet løber ud i det midtjydske landskab.
Som en lille vandgrøn treparts-tzunami
ind over markerne fra Grenaa til Kolind og Koed.

2. Vi har genåbnet paradis i den politiske medsø.
Ved bålet lægger vi dynejakken.
Vi kaster sikkerhedsvesten af og bader frejdigt
i Kolindsund Sø, som er helt ny- og genfødt.
Ved udmundingen fra Ryom Å og Mårup Å.
Yeah.

3. Ved lejrbålet i tusmørket
med de grønne, hvide, brune og sorte bønner
i gryden over den sagte ild
midt på den genvundne pampas
i en slags vegetarisk klima-Western
der letter jeg mit hjerte:
Om dæmninger og opsamlede bassiner
afvandingskanaler fra nord og syd
med muddermaskinen, der nu ruster op i
den tabte kamp mod vandet.
Om alle golfbanene i USA, der er etableret med
græsfrø fra Kolindsund.

4. Mine kammerater klimasikrer min indre søgang:
"Kast den sæk græsfrø af dig", siger de.
Korup Å og Ryom Å har forenet sig i samme løb
i engene ved Bugtrup og Koed.
Katholm har fandme Kolindsundvand lige ved porten,
og ved Vedø genopbygges nu igen
den gamle færgehavn.
Du kan trygt tage søvejen fra Grenaa til Kolind havn,
"kammerat Westergaard", skåler de
i øko-øllet fra Ebeltoft.
Kling – "Skipper Mikkelsens pram sejler sgu igen".

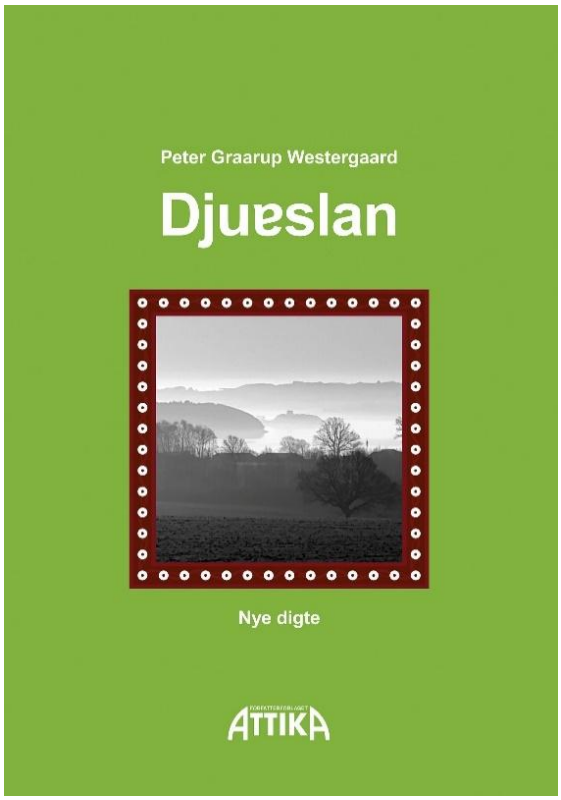

Freka annonce

INDSÆTTES HER……

Bliv medlem af Kolindsunds Venner

Hjælp os i kampen for gendannelse af Kolindsund som Jyllands største sø
Vi har brug for al den økonomiske og moralske støtte, vi kan få.

Kontingent for 2025+2026: 150/(225 familie)
Normalpris: min. 100/150 kr for 2026

Betal på: MobilePay 241013 eller
bank: Reg. 7300 – konto 1109732
(husk at angive navn, adresse, email og telefon)